

Prezydent
Rzeczypospolitej Polskiej

Warszawa, 1 lutego 2011 r.

Pan Grzegorz Schetyna
Marszałek Sejmu
Rzeczypospolitej Polskiej

Na podstawie art. 118 ust. 1 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej przedstawiam Sejmowi Rzeczypospolitej Polskiej projekt ustawy:

- o zmianie ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych.

Jednocześnie uprzejmie informuję, że do reprezentowania mojego stanowiska w toku prac nad projektem ustawy upoważniam Panią Irenę Wóycicką - Podsekretarza Stanu w Kancelarii Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej.

Ustawa

z dnia 2011 r.

o zmianie ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych

Art. 1. W ustawie z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz. U. z 2009 r. Nr 153, poz. 1227, z późn. zm.¹⁾) po art. 194b dodaje się art. 194c – 194h w brzmieniu:

Art. 194c. Jeżeli w okresie od dnia 1 stycznia 2009 r. do dnia 30 września 2011 r. emeryt pobierał emeryturę, do której prawo zostało zawieszane od dnia 1 października 2011 r. na podstawie art. 103a w związku z art. 28 ustawy z dnia 16 grudnia 2010 r. o zmianie ustawy o finansach publicznych oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. Nr 257, poz. 1276), może zgłosić wniosek o ponowne ustalenie wysokości emerytury na zasadach określonych w art. 194d-194h, o ile nie pobrał emerytury wskutek tego zawieszenia przez co najmniej 30 miesięcy.

Art. 194d. Jeżeli z wnioskiem o ponowne ustalenie wysokości emerytury wystąpi emeryt, któremu świadczenie obliczono w myśl art. 53, wysokość emerytury oblicza się na nowo w myśl tego przepisu.

Art. 194e. 1. Emeryt, któremu przyznano emeryturę na podstawie art. 24 ust. 1 i obliczono jej wysokość zgodnie z art. 26, może zgłosić wniosek o ponowne ustalenie wysokości emerytury na zasadach określonych w ust. 2-5.

2. Wysokość emerytury oblicza się według zasad określonych w art. 26.

3. Podstawę obliczenia emerytury stanowi kwota składek na ubezpieczenie emerytalne, z uwzględnieniem waloryzacji składek zewidencjonowanych na koncie ubezpieczonego do końca miesiąca poprzedzającego miesiąc zgłoszenia wniosku o ponowne ustalenie wysokości emerytury oraz zwaloryzowanego kapitału początkowego po pomniejszeniu o kwotę stanowiącą iloczyn kwoty pobieranej emerytury, ustalonej na dzień jej przyznania po raz pierwszy w wysokości przed odliczeniem zaliczki na podatek dochodowy od osób fizycznych i składki na ubezpieczenie zdrowotne oraz liczby miesięcy pobierania tej emerytury.

4. Do ustalenia wysokości emerytury przyjmuje się wiek ubezpieczonego w dniu zgłoszenia wniosku o ponowne ustalenie wysokości emerytury.

5. Jeżeli wniosek o ponowne ustalenie wysokości emerytury złożył członek otwartego funduszu emerytalnego, przepis art. 108 ust. 2a, stosuje się odpowiednio.

¹⁾ Zmiany tekstu jednolitego wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2010 r. Nr 40, poz. 224, Nr 134, poz. 903, Nr 205, poz. 1365, Nr 238, poz. 1578 i Nr 257, poz. 1726.

Art. 194f. Jeżeli z wnioskiem o ponowne ustalenie wysokości emerytury wystąpi emeryt, któremu przyznano emeryturę na podstawie art. 24 ust. 1 i obliczono jej wysokość w myśl art. 183 ust. 1 lub 2, wysokość emerytury ustala się na nowo w myśl art. 183 ust. 1 lub 2 - z tym, że podstawę obliczenia emerytury w części ustalonej w myśl art. 26, z uwzględnieniem zasad określonych w art. 194e ust. 3, pomniejsza się w proporcji do części emerytury obliczonej w myśl art. 183 ust. 1 pkt 2 lub ust. 2 pkt 2.

Art.194g. Przepisy art. 194e stosuje się do emerytur obliczonych w myśl art. 55.

Art.194h. 1. Ponowne ustalenie wysokości emerytury następuje na wniosek zgłoszony nie wcześniej niż po ustaniu ubezpieczeń emerytalnych i rentowych.

2. Jeżeli w wyniku ponownego ustalenia emerytura jest niższa, świadczenie przysługuje w dotychczasowej wysokości.

3. Przepisów art.194c – 194g nie stosuje się do emerytur, których wysokość została ustalona na zasadach w nich określonych. "

Art. 2. Ustawa wchodzi w życie z dniem ogłoszenia.

Uzasadnienie

Projekt zakłada nowelizację ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz. U. Nr 153, poz. 1227 z późn. zm.) zwanej dalej „ustawą o emeryturach i rentach z FUS” polegającą na wprowadzeniu przepisów o możliwości ponownego ustalania wysokości emerytur dla emerytów, których prawo do emerytury zostanie zawieszane od dnia 1 października 2011 r. na podstawie art. 103a w związku z art. 28 ustawy z dnia 16 grudnia 2010 r. o zmianie ustawy o finansach publicznych oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. Nr 257, poz. 1276).

Celem przedłożonej nowelizacji jest przyznanie uprawnienia do ponownego ustalenia wysokości emerytur emerytom uprawnionym w okresie od 8 stycznia 2009 r. do 30 września 2011 r. do równoczesnego pobierania emerytury oraz kontynuowania zatrudnienia u tego samego pracodawcy bez konieczności rozwiązywania umowy o pracę, którym prawo do pobierania emerytury zostanie zawieszane od dnia 1 października 2011 r. Osoby te podejmując decyzję o pobieraniu emerytury przy jednoczesnym kontynuowaniu pracy działały w zaufaniu do państwa i stanowionego przez nie prawa, które zmieniło się względem nich na niekorzyść na skutek wejścia w życie ustawy o zmianie ustawy o finansach publicznych oraz niektórych innych ustaw.

Wejście w życie ustawy o zmianie ustawy o finansach publicznych oraz niektórych innych ustaw pogorszyło sytuację tych osób, czego nie mogły one przewidzieć w momencie podejmowania przedmiotowej decyzji. W świetle przepisów obecnie obowiązujących decyzje tych osób mogłyby być inne np. o kontynuowaniu pracy bez jednoczesnego przechodzenia na emeryturę. Należy bowiem podkreślić, że moment przyznania emerytury wpływa na wysokość tego świadczenia zarówno w systemie dla ubezpieczonych urodzonych przed 1 stycznia 1949 r., jak i urodzonych po 31 grudnia 1948 r. Dlatego też w odniesieniu do tych osób proponuje się wprowadzenie regulacji niwelującej negatywne skutki zmiany dotychczasowych przepisów, polegającej na umożliwieniu ponownego ustalenia wysokości emerytury po rozwiązaniu stosunku pracy przez tych emerytów.

Podstawowe warunki, od których spełnienia zależy możliwość złożenia wniosku o ponowne ustalenie wysokości emerytury na zasadach określonych w przedkładanym projekcie, określa dodawany art. 194c ustawy o emeryturach i rentach z FUS. Zgodnie z tym przepisem wniosek taki będzie mógł złożyć emeryt, który w okresie od dnia 1 stycznia 2009 r. do dnia 30 września 2011 r. pobierał emeryturę, do której prawo zostało zawieszane na podstawie art. 103a w związku z art. 28 ustawy z dnia 16 grudnia 2010 r. o zmianie ustawy o finansach publicznych i niektórych innych ustaw, o ile nie pobierał emerytury wskutek tego zawieszenia przez co najmniej 30 miesięcy.

Ramy czasowe okresu, w którym emeryt pobierał emeryturę wyznaczają następujące zdarzenia. Okres początkowy wynika z faktu wejścia w życie w dniu 8 stycznia 2009 r. ustawy z dnia 21 listopada 2008 r. o emeryturach kapitałowych (Dz. U. Nr 228, poz. 1507), która w art. 37 pkt 5 lit b uchyliła art. 103 ust. 2a ustawy o emeryturach i rentach z FUS, czego skutkiem była możliwość pobierania emerytury przez emeryta kontynuującego zatrudnienia bez uprzedniego rozwiązania stosunku pracy z pracodawcą, na rzecz którego wykonywał je bezpośrednio przed dniem nabycia prawa do emerytury, ustalonym w decyzji organu rentowego. Jednocześnie ze względu na wyliczanie i wypłacanie emerytur przez Zakład Ubezpieczeń Społecznych w systemie pełnych miesięcy, co miało miejsce również

w styczniu 2009 r., jako datę początkową należy wskazać dzień 1 stycznia 2009 r. Data końcowa omawianego okresu jest konsekwencją postanowień art. 28 ustawy o zmianie ustawy o finansach publicznych i niektórych innych ustaw, zgodnie z którym do emerytur przyznanych przed dniem wejścia w życie tej ustawy (1 stycznia 2011 r.), przepisy ustaw o emeryturach i rentach z FUS oraz o emeryturach kapitałowych, w brzmieniu nadanym tą ustawą, będą miały zastosowanie poczynając od dnia 1 października 2011 r.

Ostatnim warunkiem wymagającym wyjaśnienia jest okres co najmniej 30 miesięcy, w których emeryt nie pobierał emerytury na skutek jej zawieszenia na podstawie art. 103a ustawy o emeryturach i rentach z FUS. Okres ten długością odpowiada okresowi pomiędzy 8 stycznia 2009 r. a 30 września 2011 r., w którym możliwe było jednoczesne pobieranie emerytury oraz kontynuowanie pracy u tego samego pracodawcy bez konieczności rozwiązywania stosunku pracy.

Uzależnienie możliwości ponownego ustalenia wysokości emerytury od pozostawania w zatrudnieniu jeszcze przez co najmniej 30 miesięcy, licząc od dnia 1 października 2011 r., ma na celu umożliwienie przeliczenia świadczenia osobom, które utraciły możliwość jednoczesnego pobierania emerytury i osiągania zarobków przez okres relatywny do wskazanego wyżej, a nie np. przez okres 1 czy 3 miesięcy. Emeryci, którzy kontynuowali zatrudnienie przez krótszy okres niż 30 miesięcy, będą mogli przeliczyć wysokość emerytury w oparciu o obowiązujące przepisy art. 108 i 110 ustawy.

Ponowne ustalenie wysokości emerytur dla emerytów urodzonych przed dniem 1 stycznia 1949 r.

Zgodnie z projektowanym art. 194d ponowne ustalenie wysokości emerytur na wniosek emerytów, któremu świadczenie obliczono w myśl art. 53 tj. urodzonych przed dniem 1 stycznia 1949 r., będzie następować na nowo, na podstawie tego samego przepisu.

Regulacja ta umożliwi osobom, którym – w myśl art. 103a - zawieszono emeryturę od 1 października 2011 r., ponowne ustalenie jej wysokości według zasad obowiązujących przy obliczaniu emerytur przyznawanych po raz pierwszy. Oznacza to zatem, że w razie zgłoszenia wniosku o ustalenie podstawy wymiaru emerytury zgodnie z art. 15 - wysokość emerytury zostanie obliczona od kwoty bazowej, obowiązującej w dacie zgłoszenia wniosku, o którym mowa w tym przepisie.

Jeżeli osoba uprawniona do emerytury - we wniosku o jej ponowne obliczenie w myśl art. 53 - zażąda, aby za podstawę wymiaru emerytury została przyjęta podstawa wymiaru wcześniej przyznanego świadczenia (w przypadku, gdy jest to korzystniejsze lub nie jest możliwe ustalenie podstawy wymiaru w myśl art. 15), wówczas – zgodnie z art. 53 ust. 4 - od kwoty bazowej, obowiązującej w dacie zgłoszenia wniosku o przeliczenie, obliczana będzie wyłącznie część socjalna emerytury (wynosząca 24% kwoty bazowej), natomiast część uzależniona od stażu pracy (składkowego i nieskładkowego) będzie liczona od dotychczasowej kwoty bazowej.

Taka sytuacja może wystąpić w przypadku braku zarobków z 10 kolejnych lat kalendarzowych w 20-leciu poprzedzającym rok zgłoszenia wniosku o przeliczenie (art. 15 ust. 1) albo mniej korzystnych zarobków z 20 dowolnie wybranych lat z całego okresu podlegania ubezpieczeniu (art. 15 ust. 6).

Ponowne ustalenie wysokości emerytur dla emerytów urodzonych po dniu 31 grudnia 1948 r., którym ustalono prawo do emerytury według nowych zasad.

Przepis art. 194e dotyczy ubezpieczonych, którzy wystąpili z wnioskiem o ustalenie prawa do emerytury na nowych zasadach, tj. w wieku określonym w art. 24 ust. 1 i którym wysokość świadczenia została obliczona zgodnie z art. 26 ustawy o emeryturach i rentach z FUS. Emerytura ta została przyznana kobietom urodzonym w roku 1949 i 1950 nie wcześniej niż od osiągnięcia wieku 60 lat i obliczona poprzez podzielenie podstawy obliczenia emerytury ustalonej zgodnie z art. 25 przez średnie dalsze trwanie życia danej osoby w momencie przejścia na emeryturę. Podstawę obliczenia emerytury stanowiła suma składek na ubezpieczenie emerytalne, zewidencjonowanych na koncie ubezpieczonego na koniec miesiąca poprzedzającego miesiąc, od którego przyznano emeryturę (z uwzględnieniem waloryzacji tych składek) oraz zwaloryzowanego kapitału początkowego.

Proponuje się, aby tym osobom została obliczona emerytura na nowo w myśl art. 26 ustawy o emeryturach i rentach z FUS przy czym podstawa jej obliczenia powinna być podzielona przez średnie dalsze trwanie życia z obowiązujące w dniu zgłoszenia wniosku o ponowne ustalenie wysokości emerytury na zasadach określonych w projektowanej ustawie.

W art. 194e ust. 3 proponuje się, aby podstawę obliczenia emerytury stanowiła kwota składek na ubezpieczenie emerytalne, zewidencjonowanych na koncie ubezpieczonego (z uwzględnieniem ich waloryzacji) do końca miesiąca, poprzedzającego miesiąc zgłoszenia wniosku o ponowne ustalenie wysokości emerytury, oraz zwaloryzowanego kapitału początkowego - po pomniejszeniu o kwotę stanowiącą iloczyn kwoty pobieranej emerytury, ustalonej na dzień jej przyznania po raz pierwszy w wysokości przed odliczeniem zaliczki na podatek dochodowy od osób fizycznych i składki na ubezpieczenie zdrowotne oraz liczby miesięcy pobierania emerytury.

Zasada pomniejszenia zewidencjonowanych składek oraz kapitału początkowego o kwotę stanowiącą iloczyn kwoty pobieranej emerytury, ustalonej na dzień jej przyznania po raz pierwszy jest zgodna z logiką wymiaru emerytury w nowym systemie emerytalnym. Ponadto, zasada ta zrównuje prawa osób, które wystąpiły o ponowne przeliczenie emerytury na mocy ustawy z prawami osób, którym wyliczona jest wysokość emerytury na podstawie art. 26 ustawy o emeryturach i rentach z FUS.

Przy ponownym ustalaniu wysokości emerytury uwzględnia się wiek ubezpieczonego w dniu zgłoszenia wniosku o ponowne ustalenie wysokości emerytury.

Jeżeli wniosek o ponowne ustalenie wysokości emerytury złożył członek otwartego funduszu emerytalnego, oznacza to jednocześnie złożenie wniosku o ponowne ustalenie wysokości okresowej emerytury kapitałowej w trybie art. 25 ustawy z dnia 21 listopada o emeryturach kapitałowych, co wynika zarówno z art. 108 ust. 2a ustawy o emeryturach i rentach z FUS, jak i art. 25 ust. 2 ustawy o emeryturach kapitałowych.

Ponowne ustalenie wysokości emerytur dla kobiet urodzonych po dniu 31 grudnia 1948 r., które nie były członkami otwartych funduszy emerytalnych albo złożyły wniosek o przekazanie środków zgromadzonych na rachunku w otwartym funduszu emerytalnym, za pośrednictwem ZUS, na dochody budżetu państwa

Art. 194f dotyczy pierwszych roczników świadczeniobiorców z nowego systemu emerytalnego, tj. kobiet, które osiągnęły wiek uprawniający do emerytury w roku kalendarzowym 2009 i 2010, nie miały prawa do świadczenia na podstawie art. 46 lub 50 ustawy o emeryturach i rentach z FUS oraz nie przystąpiły do OFE albo złożyły wnioski o przekazanie środków zgromadzonych na rachunku w funduszu emerytalnym, za pośrednictwem ZUS, na dochody budżetu państwa (tzw. emerytura „mieszana”). Emerytura została przyznana tym kobietom na podstawie art. 24 ust. 1 ustawy o emeryturach i rentach z FUS, a jej wysokość obliczona na podstawie art. 183 ust. 1 lub 2 ustawy i wynosiła:

- 80% emerytury obliczonej według zasad określonych w art. 53 i 20% emerytury obliczonej według zasad określonych w art. 26, jeżeli wiek 60 lat został osiągnięty w 2009 r.,

- 70% emerytury obliczonej według zasad określonych w art. 53 i 30% emerytury obliczonej według zasad określonych w art. 26, jeżeli wiek 60 lat został osiągnięty w 2010 r.

Emeryturę została obliczona w ten sposób, jeżeli emerytura, obliczona wyłącznie według zasad wynikających z art. 26, okazała się mniej korzystna kwotowo.

Dla tych osób wysokość emerytury ustala się na nowo na podstawie art. 183 ust. 1 lub 2 – z tym, że podstawę obliczenia emerytury w części ustalonej zgodnie z art. 26, z uwzględnieniem zasad wynikających z art. 194e ust. 3, pomniejsza się w proporcji do części emerytury obliczonej w myśl art. 183 ust. 1 pkt 2 lub ust. 2 pkt 2.

Ponowne ustalenie wysokości emerytur dla emerytów urodzonych przed dniem 1 stycznia 1949 r., którym emeryturę obliczono zgodnie z art. 55, gdyż takie obliczenie było dla tych emerytów korzystniejsze.

Dotyczy to ubezpieczonych urodzonych przed dniem 1 stycznia 1949 r., którzy pomimo spełnienia warunków do uzyskania emerytury (wiek 60 lat kobieta/65 lat mężczyzna oraz okres składkowy i nieskładkowy 20 lat kobieta/25 lat mężczyzna), kontynuowali ubezpieczenia emerytalne i rentowe po osiągnięciu wieku emerytalnego i wystąpili z wnioskiem o przyznanie emerytury po dniu 31 grudnia 2008 r., i emerytura ta, ze względu na korzystniejsze warunki, została im obliczona na podstawie art. 26.

Proponuje się aby tym osobom obliczyć emeryturę na nowo, przy czym miałyby również zastosowanie zasada pomniejszania podstawy obliczenia emerytury - według zasad opisanych przy omawianiu art. 194e.

Art. 194h wprowadza trzy ogólne reguły dotyczące ponownego ustalania wysokości emerytur. Zgodnie z ustępem pierwszym ponowne ustalenie wysokości emerytury będzie mogło nastąpić na wniosek zgłoszony dopiero po ustaniu ubezpieczeń emerytalnych i rentowych. W ustępie drugim wprowadza się ogólną regułę dla przypadków, w których na skutek ponownego ustalenia wysokość emerytury byłaby niższa – w takich sytuacjach świadczenie przysługiwać będzie w wysokości dotychczasowej. Zgodnie z ustępem 3 przepisy art. 194c-194g nie będą miały zastosowania do emerytur, których wysokość została ustalona na zasadach w nich określonych, co oznacza, że ponowne ustalenie wysokości emerytur w oparciu o wskazane przepisy może nastąpić tylko jeden raz.

Zgodnie z art. 2 projektowanej ustawy jej przepisy wejdą w życie z dniem ogłoszenia. Wyznaczenie takiego terminu jest zgodne z ważnym interesem społecznym oraz nie stoją temu na przeszkodzie zasady demokratycznego państwa prawnego. Wprowadzenie proponowanych rozwiązań będzie miało pozytywny wpływ na sytuację emerytów, których prawo do emerytury zostanie zawieszane od dnia 1 października 2011 r.

OCENA SKUTKÓW REGULACJI

1. Wpływ na sektor finansów publicznych, w tym budżet państwa i budżety jednostek samorządu terytorialnego

Osoby, których dotyczą szacunki

Szacunki dotyczą zamkniętej grupy osób, które pobierają emeryturę kontynuując zatrudnienie u tego samego pracodawcy bez rozwiązania umowy o pracę. Według szacunków ZUS w grupie tej znajduje się 47 tys. emerytów. Porównywano koszty wypłat emerytur dla każdego 1000 osób z rozważanej grupy osób w zależności od przyjętego wariantu momentu rozwiązania stosunku pracy:

- w warunkach, w których po rozwiązaniu stosunku pracy doliczany jest staż „wypracowany” od momentu pierwszego przejścia na emeryturę (obecne przepisy),
- w warunkach, w których osoby te mogą jednorazowo ustalić na nowo wysokość emerytury (od nowej kwoty bazowej/nowego średniego dalszego trwania życia) w momencie rozwiązania stosunku pracy, w przypadku zawieszenia emerytury do 1 października 2011 r. i kontynuowania pracy po wrześniu 2011 r. przez co najmniej 30 miesięcy (rozważana zmiana).

Zastrzeżenie

Rzeczywisty koszt rozważanej zmiany bardzo silnie zależy od indywidualnych zachowań poszczególnych osób. Zachowania te trudno przewidzieć. Zależą one od wysokości emerytury pobieranej przez poszczególne osoby z rozważanej grupy, od wynagrodzeń tych osób, sytuacji poszczególnych osób u pracodawcy, z którym nie rozwiązały stosunku pracy, sytuacji makroekonomicznej, sytuacji rodzinnej i wielu innych².

Dla zobrazowania jak różne skutki finansowe może powodować rozważana zmiana porównać można dwa przypadki. W pierwszym przypadku – w wyniku zmian wprowadzonych ustawą o zmianie ustawy o finansach publicznych oraz niektórych innych ustaw – wszystkie osoby, które pobierają emeryturę nie rozwiązawszy stosunku pracy decydują się rozwiązać stosunek pracy do 30 września 2011 r., bez zawieszania prawa do emerytury lub alternatywnie zawieszają prawo do emerytury, ale następnie rozwiązują stosunek pracy i odwieszają emeryturę przed upływem 30 miesięcy. Wówczas rozważana zmiana nie rodzi żadnych skutków finansowych, gdyż osoby te nie zawiesiły prawa do emerytury do 1 października 2011 r. lub nie spełniły warunku kontynuowania pracy przez co najmniej 30 miesięcy po

² Z danych ZUS wynika, że w okresie obowiązywania przepisów o konieczności rozwiązania stosunku pracy w celu podjęcia wypłaty emerytury odsetek osób, które przeszły na emeryturę w wieku późniejszym niż wiek emerytalny w liczbie nowoprzyznanych emerytur wahał się w granicach 2,1% - 6,9%. W grupie tej znajdowały się również osoby, które zrezygnowały z emerytur w celu kontynuowania zatrudnienia. Jednakże dane te nie mogą służyć ocenie liczby osób, których dotyczy projekt ustawy, ze względu na brak danych dotyczących osób w wieku przedemerytalnym, które rezygnowały z emerytury celem kontynuowania pracy.

wrześniu 2011 r. W drugim przypadku – wszystkie osoby, które pobierają emeryturę nie rozwiązawszy stosunku pracy zawieszają prawo do emerytury (do 1 października 2011 r.), następnie kontynuują pracę przez co najmniej 30 miesięcy po wrześniu 2011 r. i dopiero decydują się rozwiązać stosunek pracy i odwiesić emeryturę. Wówczas rozważana zmiana spowoduje skutek finansowy, gdyż w wyniku ponownego ustalenia wysokości emerytury (od nowej kwoty bazowej albo średniego dalszego trwania życia na moment tego ustalenia), będzie ona wyższa niż zwaloryzowana kwota pierwotnie przyznanej emerytury zwiększona z tytułu pracy po przyznaniu emerytury. Co więcej – z uwagi na rosnącą w czasie kwotę bazową oraz malejące wraz z wiekiem średnie dalsze trwanie życia – różnice te będą tym większe im później nastąpi rozwiązanie stosunku pracy.

Z uwagi na powyższe szacunków dokonano w kilku wariantach w zależności od momentu rozwiązania stosunku pracy przez osoby z rozważanej grupy lub przez odpowiednie udziały osób z rozważanej grupy. Z uwagi na niemożliwe do przewidzenia indywidualne decyzje o zawieszeniu emerytury (do 1 października 2011 r.), obliczenia przeprowadzono dla każdego 1000 osób, które zdecydowałyby się zawiesić pobieranie emerytury do 1 października 2011 r., a które to osoby pobierają obecnie emeryturę nie rozwiązawszy stosunku pracy. Wyniki szacunków silnie zależą od powyższych wariantów oraz od pozostałych założeń przyjętych w szacunkach.

Założenia

1. Szacunków dokonano przy następujących założeniach makroekonomicznych (założenia te przyjęto w oparciu o „*Program Konwergencji. Aktualizacja 2009*”, natomiast w horyzoncie po 2012 r. posłużono się długoterminowymi założeniami przygotowanymi we współpracy z Ministerstwem Finansów):

Rok	Średnioroczny wskaźnik cen towarów i usług konsumpcyjnych ogółem	Wskaźnik realnego wzrostu przeciętnego wynagrodzenia	Stopa bezrobocia (na koniec roku)
2010	102,1%	101,7%	12,8%
2011	102,7%	102,6%	11,9%
2012	103,2%	103,3%	11,7%
2013	102,8%	103,3%	11,5%
2014	102,5%	103,4%	11,5%
2015	102,5%	103,6%	11,4%
2016	102,5%	103,7%	11,3%
2017	102,5%	103,7%	10,9%
2018	102,4%	103,7%	10,5%
2019	102,3%	103,7%	10,1%
2020	102,2%	103,7%	9,8%
2021	102,1%	103,7%	9,6%
2022	102,0%	103,7%	9,3%
2023	102,0%	103,7%	9,1%
2024	102,0%	103,7%	9,0%
2025	102,0%	103,6%	8,9%
2026	102,0%	103,5%	8,8%
2027	102,0%	103,4%	8,7%
2028	102,0%	103,4%	8,7%
2029	102,0%	103,3%	8,6%
2030	102,0%	103,2%	8,5%
2031	102,0%	103,2%	8,5%
2032	102,0%	103,2%	8,5%
2033	102,0%	103,2%	8,5%
2034	102,0%	103,1%	8,5%
2035	102,0%	103,1%	8,5%
2036	102,0%	103,1%	8,5%
2037	102,0%	103,1%	8,4%
2038	102,0%	103,2%	8,3%
2039	102,0%	103,2%	8,2%
2040	102,0%	103,3%	8,1%
2041	102,0%	103,4%	8,1%
2042	102,0%	103,5%	8,0%
2043	102,0%	103,6%	8,0%
2044	102,0%	103,6%	8,0%
2045	102,0%	103,6%	8,0%
2046	102,0%	103,6%	7,9%
2047	102,0%	103,6%	7,8%
2048	102,0%	103,6%	7,6%
2049	102,0%	103,6%	7,4%
2050	102,0%	103,6%	7,1%
2051	102,0%	103,6%	7,0%
2052	102,0%	103,6%	7,0%
2053	102,0%	103,5%	7,0%
2054	102,0%	103,4%	7,0%
2055	102,0%	103,3%	7,0%
2056	102,0%	103,2%	6,9%
2057	102,0%	103,1%	6,8%
2058	102,0%	103,1%	6,8%
2059	102,0%	103,0%	6,8%
2060	102,0%	102,9%	6,8%

- Przyjęto, że średnioroczny wskaźnik cen towarów i usług konsumpcyjnych dla gospodarstw domowych emerytów i rencistów będzie większy od średniorocznego wskaźnika cen towarów i usług konsumpcyjnych ogółem o 0,3 punktu procentowego.
2. **Obliczenia przeprowadzono dla każdego 1000 osób, które zdecydowałyby się zawiesić pobieranie emerytury do 1 października 2011 r., a które to osoby pobierają obecnie emeryturę nie rozwiązawszy stosunku pracy (rozważana grupa osób).**
 3. Założono, że wszystkie osoby z rozważanej grupy przeszły na emeryturę w październiku 2009 r.
 4. Przyjęto, że wszystkie osoby z rozważanej grupy nie są członkami otwartych funduszy emerytalnych.
 5. Udziały emerytur starsystemowych i nowosystemowych wśród kobiet z rozważanej grupy przyjęto na poziomie udziałów dla wszystkich emerytur przyznanych w 2009 r. W przypadku mężczyzn przyjęto, że wszystkie emerytury są starsystemowe (gdyż, aby otrzymać emeryturę z art. 184 ustawy o emeryturach i rentach z FUS trzeba rozwiązać stosunek pracy, a w rozważanej grupie osób są tylko takie osoby, które nie rozwiązały stosunku pracy).
 6. Wiek, w którym osoby z rozważanej grupy przeszły na emeryturę (w październiku 2009 r.) przyjęto na podstawie średniego wieku osób przechodzących na emeryturę w 2009 r.
 7. Staż (składkowy i nieskładkowy) osób z rozważanej grupy, w momencie przejścia na emeryturę w październiku 2009 r., przyjęto na podstawie średniego stażu wszystkich osób, które w 2009 r. przeszły na emeryturę starsystemową.
 8. Przyjęto, że osoby z rozważanej grupy przez cały okres ubezpieczenia zarabiają stały procent przeciętnego wynagrodzenia w gospodarce narodowej równy średniemu wskaźnikowi wysokości podstawy wymiaru nowoprzyznanej emerytury starsystemowej w 2009 r. Przy czym wynagrodzenie rozważanych osób (wyrażone w zł) jest w danym roku stałe.
 9. **Przyjęto, że osoby z rozważanej grupy będą rozwiązywały stosunek pracy i będą odwieszały emeryturę w odstępach rocznych, zawsze w październiku, od 2012 r. (co oznacza 1 rok pracy po wrześniu 2011 r. i 3 lata pracy po przyznaniu emerytury) do maksymalnie 2021 r. (co oznacza 10 lat pracy po wrześniu 2011 r. i 12 lat pracy po przyznaniu emerytury). Ze względu na powyższe założenie i z uwagi na fakt, że aby móc ustalić na nowo wysokość emerytury niezbędne jest kontynuowanie pracy przez okres co najmniej 30 miesięcy po wrześniu 2011 r., to w szacunkach pierwsze osoby będą na nowo ustalać wysokość emerytury w październiku 2014 r.**
Szacunki przeprowadzono dla kilku wariantów udziałów osób z rozważanej grupy, które będą odwieszać emeryturę w październiku poszczególnych lat (od 2012 r. do 2021 r.).
 10. Roczne wskaźniki waloryzacji składek i kapitału początkowego obliczono przy wykorzystaniu aktuarnego modelu prognostycznego *FUS09*.
 11. Przy wyliczaniu wysokości emerytur z nowego systemu uwzględniano zarówno roczne jak i kwartalne waloryzacje składek. Przyjęto uproszczenie, że wskaźniki waloryzacji składek za każdy kwartał danego roku są sobie równe i wynoszą pierwiastek czwartego stopnia z rocznego wskaźnika waloryzacji składek w tym danym roku (oprócz kwartałów, za które wskaźniki waloryzacji zostały ogłoszone w obwieszczeniach Ministra Pracy i Polityki Społecznej).
 12. W szacunkach emerytury przyznanej z nowego systemu nie uwzględniono pomniejszenia sumy składek zewidencjonowanych na kontach ubezpieczonych w ZUS o kwotę

stanowiącą iloczyn pobieranej emerytury, ustalonej na dzień przyznania po raz pierwszy oraz liczby miesięcy pobierania emerytury.

13. W nowym systemie przyjęto, że cały staż składkowy „wypracowywany” jest bezpośrednio przed przejściem na emeryturę.
14. Średnie dalsze trwanie życia brane jest z komunikatu Prezesa Głównego Urzędu Statystycznego z dnia 25 marca 2010 r. w sprawie średniego dalszego trwania życia kobiet i mężczyzn (w przykładach nie uwzględniano zmian średniego dalszego trwania życia w czasie).
15. W szacunkach uwzględniono śmiertelność. Prawdopodobieństwa zgonu przyjęto z opracowania „Trwanie życia w 2009 r.” (Główny Urząd Statystyczny, Warszawa 2010 r.).

Warianty

Szacunków dokonano w kilku wariantach w zależności od udziału osób z rozważanej grupy, które rozwiążą stosunek pracy i odwieszą emeryturę w październiku danego roku.

Rok	Odsetek osób z rozważanej grupy rozwiązujących stosunek pracy i odwieszających emeryturę w październiku danego roku					
	Wariant 1	Wariant 2	Wariant 3	Wariant 4	Wariant 5	Wariant 6
2011	0%	0%	0%	0%	0%	0%
2012	0%	0%	0%	10%	50%	0%
2013	0%	0%	0%	10%	25%	0%
2014	100%	0%	0%	10%	10%	50%
2015	0%	100%	0%	10%	5%	25%
2016	0%	0%	100%	10%	4%	10%
2017	0%	0%	0%	10%	2%	5%
2018	0%	0%	0%	10%	1%	4%
2019	0%	0%	0%	10%	1%	2%
2020	0%	0%	0%	10%	1%	2%
2021	0%	0%	0%	10%	1%	2%

Wyniki

Z uwagi na brak możliwości przewidzenia zachowań poszczególnych osób szacunki wykonano dla każdego 1000 osób, które pobierają emeryturę bez rozwiązania stosunku pracy, które zdecydują się zawiesić pobieranie emerytury do 1 października 2011 r. (rozważana grupa osób). Przy wszystkich wymienionych powyżej założeniach oszacowano różnice między szacunkowymi wydatkami na emerytury rozważanej grupy osób w warunkach rozważanych zmian i w warunkach obecnych przepisów. W danym roku jest to więc zwiększenie wydatków na emerytury dla każdego 1000 osób, które obecnie pobierają emeryturę nie rozwiązawszy stosunku pracy, a do 1 października 2011 r. zawieszają emeryturę w przypadku, gdyby umożliwić tym osobom ponowne ustalenie wysokości emerytury od nowej kwoty bazowej lub nowego średniego dalszego trwania życia na moment odwieszenia emerytury (w przypadku kontynuowania pracy przez co najmniej 30 miesięcy po wrześniu 2011 r.) w porównaniu do przepisów, w których po rozwiązaniu stosunku pracy i odwieszeniu emerytury byłaby ona równa zwaloryzowanej kwocie pierwotnie ustalonej emerytury zwiększonej z tytułu pracy po momencie, w którym emerytura została przyznana. Wyniki przedstawiono w kwotach nominalnych oraz dodatkowo, w celu umożliwienia ich

porównywania między poszczególnymi latami, w kwotach zdyskontowanych inflacją na 2009 r.

Wariant 1 - szacunek dla każdego 1000 osób, które pobierają emeryturę bez rozwiązania stosunku pracy i które zawieszają emeryturę do 1 października 2011 r.

Rok	Wzrost wydatków - kwoty nominalne <i>w mln zł</i>	Wzrost wydatków - kwoty zdyskontowane inflacją na 2009 r. <i>w mln zł</i>
2011	0,0	0,0
2012	0,0	0,0
2013	0,0	0,0
2014	0,9	0,7
2015	3,5	3,0
2016	3,6	3,0
2017	3,6	3,0
2018	3,7	2,9
2019	3,7	2,9
2020	3,8	2,9
2021	3,8	2,9
2022	3,9	2,8
2023	3,9	2,8
2024	3,9	2,7
2025	3,9	2,7
2026	3,9	2,6
2027	3,8	2,5
2028	3,8	2,4
2029	3,7	2,4
2030	3,6	2,3
2031	3,5	2,1
2032	3,4	2,0
2033	3,2	1,9
2034	3,1	1,8
2035	2,9	1,6
2036	2,7	1,5
2037	2,5	1,3
2038	2,3	1,2
2039	2,0	1,1
2040	1,8	0,9
2041	1,6	0,8
2042	1,4	0,7
2043	1,2	0,6
2044	1,0	0,5
2045	0,8	0,4
2046	0,6	0,3
2047	0,5	0,2
2048	0,4	0,2
2049	0,3	0,1
2050	0,2	0,1
2051	0,1	0,1
2052	0,1	0,0
2053	0,0	0,0
2054	0,0	0,0
2055	0,0	0,0
2056	0,0	0,0
2057	0,0	0,0
2058	0,0	0,0
2059	0,0	0,0
2060	0,0	0,0
suma z lat 2011-2060		63,7

Wariant 2 - szacunek dla każdego 1000 osób, które pobierają emeryturę bez rozwiązania stosunku pracy i które zawieszają emeryturę do 1 października 2011 r.

Rok	Wzrost wydatków - kwoty nominalne w mln zł	Wzrost wydatków - kwoty zdyskontowane inflacją na 2009 r. w mln zł
2011	0,0	0,0
2012	0,0	0,0
2013	0,0	0,0
2014	0,0	0,0
2015	1,2	1,0
2016	4,8	4,0
2017	4,9	4,0
2018	4,9	3,9
2019	5,0	3,9
2020	5,1	3,9
2021	5,1	3,8
2022	5,2	3,8
2023	5,2	3,7
2024	5,2	3,7
2025	5,2	3,6
2026	5,2	3,5
2027	5,1	3,4
2028	5,1	3,3
2029	5,0	3,2
2030	4,8	3,0
2031	4,7	2,9
2032	4,5	2,7
2033	4,3	2,5
2034	4,1	2,4
2035	3,9	2,2
2036	3,6	2,0
2037	3,3	1,8
2038	3,0	1,6
2039	2,7	1,4
2040	2,4	1,2
2041	2,1	1,1
2042	1,8	0,9
2043	1,6	0,7
2044	1,3	0,6
2045	1,1	0,5
2046	0,8	0,4
2047	0,7	0,3
2048	0,5	0,2
2049	0,4	0,2
2050	0,3	0,1
2051	0,2	0,1
2052	0,1	0,0
2053	0,1	0,0
2054	0,0	0,0
2055	0,0	0,0
2056	0,0	0,0
2057	0,0	0,0
2058	0,0	0,0
2059	0,0	0,0
2060	0,0	0,0
suma z lat 2011-2060		81,4

Wariant 3 - szacunek dla każdego 1000 osób, które pobierają emeryturę bez rozwiązania stosunku pracy i które zawieszają emeryturę do 1 października 2011 r.

Rok	Wzrost wydatków - kwoty nominalne w mln zł	Wzrost wydatków - kwoty zdyskontowane inflacją na 2009 r. w mln zł
2011	0,0	0,0
2012	0,0	0,0
2013	0,0	0,0
2014	0,0	0,0
2015	0,0	0,0
2016	1,5	1,3
2017	6,2	5,1
2018	6,3	5,0
2019	6,4	5,0
2020	6,5	4,9
2021	6,6	4,9
2022	6,6	4,8
2023	6,6	4,8
2024	6,6	4,7
2025	6,6	4,6
2026	6,6	4,5
2027	6,5	4,3
2028	6,5	4,2
2029	6,3	4,0
2030	6,2	3,9
2031	6,0	3,7
2032	5,8	3,5
2033	5,5	3,3
2034	5,3	3,0
2035	4,9	2,8
2036	4,6	2,5
2037	4,2	2,3
2038	3,9	2,1
2039	3,5	1,8
2040	3,1	1,6
2041	2,7	1,4
2042	2,3	1,1
2043	2,0	1,0
2044	1,7	0,8
2045	1,3	0,6
2046	1,1	0,5
2047	0,8	0,4
2048	0,6	0,3
2049	0,5	0,2
2050	0,3	0,1
2051	0,2	0,1
2052	0,1	0,1
2053	0,1	0,0
2054	0,0	0,0
2055	0,0	0,0
2056	0,0	0,0
2057	0,0	0,0
2058	0,0	0,0
2059	0,0	0,0
2060	0,0	0,0
suma z lat 2011-2060		98,9

Wariant 4 - szacunek dla każdego 1000 osób, które pobierają emeryturę bez rozwiązania stosunku pracy i które zawieszają emeryturę do 1 października 2011 r.

Rok	Wzrost wydatków - kwoty nominalne <i>w mln zł</i>	Wzrost wydatków - kwoty zdyskontowane inflacją na 2009 r. <i>w mln zł</i>
2011	0,0	0,0
2012	0,0	0,0
2013	0,0	0,0
2014	0,1	0,1
2015	0,5	0,4
2016	1,0	0,8
2017	1,7	1,4
2018	2,5	2,0
2019	3,5	2,8
2020	4,8	3,6
2021	6,2	4,6
2022	7,4	5,4
2023	7,4	5,3
2024	7,4	5,2
2025	7,4	5,1
2026	7,4	5,0
2027	7,3	4,9
2028	7,2	4,7
2029	7,1	4,5
2030	6,9	4,3
2031	6,7	4,1
2032	6,5	3,9
2033	6,2	3,6
2034	5,9	3,4
2035	5,5	3,1
2036	5,2	2,9
2037	4,8	2,6
2038	4,3	2,3
2039	3,9	2,0
2040	3,5	1,8
2041	3,0	1,5
2042	2,6	1,3
2043	2,2	1,1
2044	1,9	0,9
2045	1,5	0,7
2046	1,2	0,5
2047	0,9	0,4
2048	0,7	0,3
2049	0,5	0,2
2050	0,4	0,2
2051	0,2	0,1
2052	0,1	0,1
2053	0,1	0,0
2054	0,0	0,0
2055	0,0	0,0
2056	0,0	0,0
2057	0,0	0,0
2058	0,0	0,0
2059	0,0	0,0
2060	0,0	0,0
suma z lat 2011-2060		97,2

Wariant 5 - szacunek dla każdego 1000 osób, które pobierają emeryturę bez rozwiązania stosunku pracy i które zawieszają emeryturę do 1 października 2011 r.

Rok	Wzrost wydatków - kwoty nominalne <i>w mln zł</i>	Wzrost wydatków - kwoty zdyskontowane inflacją na 2009 r. <i>w mln zł</i>
2011	0,0	0,0
2012	0,0	0,0
2013	0,0	0,0
2014	0,1	0,1
2015	0,4	0,3
2016	0,7	0,5
2017	0,9	0,7
2018	1,0	0,8
2019	1,2	0,9
2020	1,3	1,0
2021	1,4	1,1
2022	1,6	1,1
2023	1,6	1,1
2024	1,6	1,1
2025	1,6	1,1
2026	1,6	1,1
2027	1,6	1,0
2028	1,5	1,0
2029	1,5	1,0
2030	1,5	0,9
2031	1,4	0,9
2032	1,4	0,8
2033	1,3	0,8
2034	1,3	0,7
2035	1,2	0,7
2036	1,1	0,6
2037	1,0	0,5
2038	0,9	0,5
2039	0,8	0,4
2040	0,7	0,4
2041	0,6	0,3
2042	0,6	0,3
2043	0,5	0,2
2044	0,4	0,2
2045	0,3	0,1
2046	0,3	0,1
2047	0,2	0,1
2048	0,2	0,1
2049	0,1	0,0
2050	0,1	0,0
2051	0,1	0,0
2052	0,0	0,0
2053	0,0	0,0
2054	0,0	0,0
2055	0,0	0,0
2056	0,0	0,0
2057	0,0	0,0
2058	0,0	0,0
2059	0,0	0,0
2060	0,0	0,0
suma z lat 2011-2060		22,8

Wariant 6 - szacunek dla każdego 1000 osób, które pobierają emeryturę bez rozwiązania stosunku pracy i które zawieszają emeryturę do 1 października 2011 r.

Rok	Wzrost wydatków - kwoty nominalne <i>w mln zł</i>	Wzrost wydatków - kwoty zdyskontowane inflacją na 2009 r. <i>w mln zł</i>
2011	0,0	0,0
2012	0,0	0,0
2013	0,0	0,0
2014	0,4	0,4
2015	2,0	1,7
2016	3,1	2,6
2017	3,7	3,0
2018	4,2	3,3
2019	4,6	3,6
2020	4,9	3,7
2021	5,2	3,9
2022	5,5	4,0
2023	5,5	3,9
2024	5,5	3,9
2025	5,5	3,8
2026	5,5	3,7
2027	5,4	3,6
2028	5,4	3,5
2029	5,3	3,4
2030	5,1	3,2
2031	5,0	3,1
2032	4,8	2,9
2033	4,6	2,7
2034	4,4	2,5
2035	4,1	2,3
2036	3,8	2,1
2037	3,5	1,9
2038	3,2	1,7
2039	2,9	1,5
2040	2,6	1,3
2041	2,3	1,1
2042	1,9	1,0
2043	1,6	0,8
2044	1,4	0,6
2045	1,1	0,5
2046	0,9	0,4
2047	0,7	0,3
2048	0,5	0,2
2049	0,4	0,2
2050	0,3	0,1
2051	0,2	0,1
2052	0,1	0,0
2053	0,1	0,0
2054	0,0	0,0
2055	0,0	0,0
2056	0,0	0,0
2057	0,0	0,0
2058	0,0	0,0
2059	0,0	0,0
2060	0,0	0,0
suma z lat 2011-2060		82,7

2. Zgodność z prawem Unii Europejskiej

Przedmiotowy projekt ustawy jest zgodny z prawem Unii Europejskiej.